

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Μακροοικονομικές Γ Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Τεύχος 10 - Δεκέμβριος 2019

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αμερικής 11
Αθήνα 106 72

www.hfisc.gr

T: 211 1039600
Φ: 210 3615531
e-mail: hfisc@hfisc.gr

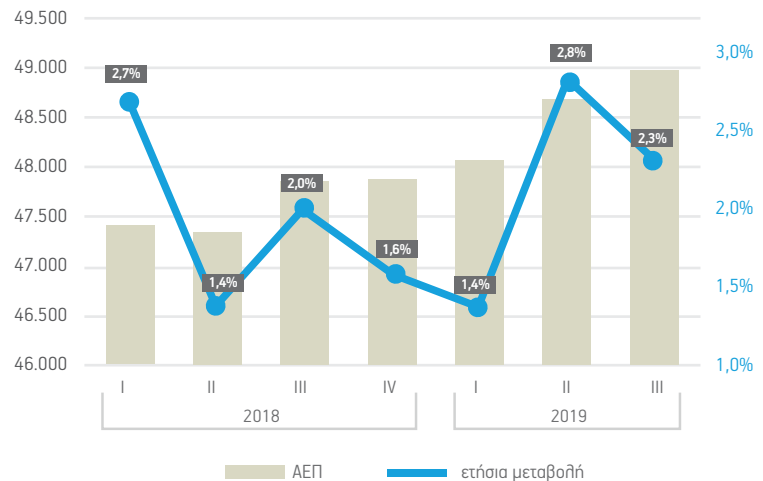
- Αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,3%, το γ' τρίμηνο του 2019, λόγω κυρίως ισχυρής αύξησης των εξαγωγών υπηρεσιών (τουρισμός).
- Ασθενής η ώθηση στις πάγιες επενδύσεις (+2%) και στην ιδιωτική κατανάλωση (+0,2%).
- Με βάση τα αναθεωρημένα προς πάνω νέα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το ΑΕΠ α' και β' τριμήνου, η μεγέθυνση στο εννεάμηνο προσεγγίζει το 2,2%.
- Σε αρνητικό επίπεδο ο πληθωρισμός τον Οκτώβριο του 2019 (-0,3%). Παραμένει θετικός (+1%) με σταθερή τη φορολογία.
- Σχεδόν ισοσκελισμένο το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το εννεάμηνο του 2019, κυρίως λόγω της θετικής συμβολής του ταξιδιωτικού ισοζυγίου.
- Η πτώση της ανεργίας συνεχίζεται και διαμορφώνεται στο 16,7%. Προβληματισμό προκαλεί η συρρίκνωση (έστω χαμηλή) του εργατικού δυναμικού και κατά τη διάρκεια του 2019.
- Σταθεροποίηση του οικονομικού κλίματος μετά την ισχυρή ανάκαμψη του Ιουνίου.
- Προβλέπεται υπέρβαση του δημοσιονομικού στόχου για το τρέχον έτος.
- Το ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Δημοσίου παραμένει επίμονα πάνω από τα €2 δισ.
- Σταθερά θετικά κινείται η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα.
- Οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων εξακολουθούν να βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το ΑΕΠ εκτιμάται ότι αυξήθηκε κατά 2,3% το γ' τρίμηνο του 2019 έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2018, ωθούμενο κατά βάση από την ισχυρή αύξηση των εξαγωγών και ιδίως των τουριστικών εισπράξεων. Σημειώνεται παράλληλα, ότι η ΕΛΣΤΑΤ αναθεώρησε τις εκτιμήσεις της: για το α' τρίμηνο σε 1,4%, (από 1,1% της προηγούμενης εκτίμησης) και ιδίως για το β' τρίμηνο του 2019 σημαντικά υψηλότερα σε 2,8% (από 1,9% προηγουμένως). Η αλληλαγή στα στοιχεία του ΑΕΠ α' και β' τριμήνου αφορά κατά βάση στην δημόσια κατανάλωση, η οποία αναθεωρήθηκε προς τα πάνω κατά 1,6% και 4,1% αντίστοιχα. Η επίδοση στο ΑΕΠ του β' τριμήνου (+2,8%) είναι η υψηλότερη σε ετήσια βάση που έχει καταγραφεί τα τελευταία 12 χρόνια (από το γ' τρίμηνο του 2007). Σε επίπεδο εννεαμήνου το ΑΕΠ καταγράφει αύξηση 2,16%. Συνεπώς ο στόχος για ετήσια μεγέθυνση το 2019 της τάξης του 2% κρίνεται εφικτός, αφού απαιτείται μία αύξηση περίπου 1,5% το δ' τρίμηνο του 2019 (σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα) για την επίτευξή του.

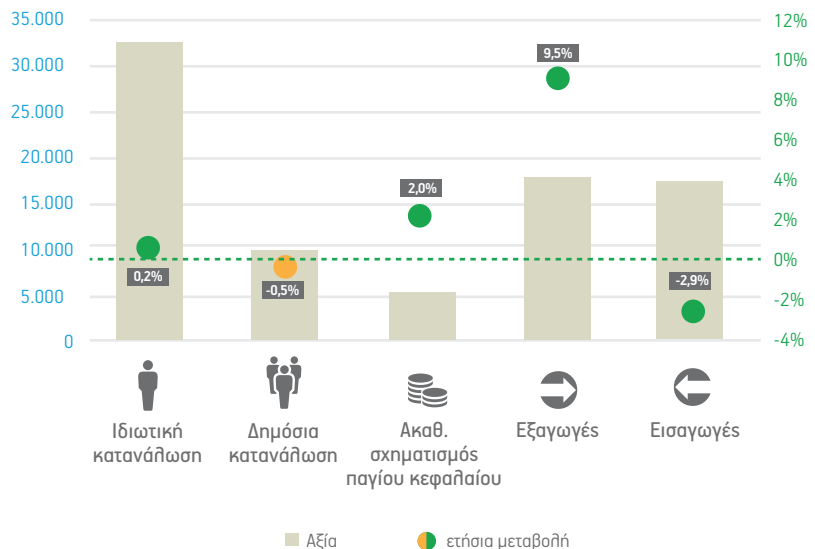
Ειδικότερα, το γ' τρίμηνο του 2019 οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν σημαντικά (9,5%), λόγω της επιτάχυνσης κυρίως των εξαγωγών υπηρεσιών (κατά βάση τουρισμός) οι οποίες αυξήθηκαν κατά 14,5%, ενώ οι εξαγωγές αγαθών κατέγραψαν αύξηση 6,2%. Παράλληλα, υπήρξε συρρίκνωση της αξίας των εισαγωγών κατά 2,9%. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω μεταβολών το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών το γ' τρίμηνο του 2019 ήταν πλεονασματικό κατά €363 εκατ. Επίσης, ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου σημείωσε το γ' τρίμηνο του 2019 μικρή άνοδο της τάξης του 2%, λόγω συγκρατημένων αυξήσεων στις επενδύσεις «νέων κατοικιών» και «μηχανολογικού εξοπλισμού και οπλικών συστημάτων». Η ιδιωτική κατανάλωση εξακολούθησε για ένα ακόμα τρίμηνο να βρίσκεται σχεδόν σε στασιμότητα, αφού αυξήθηκε οριακά (0,2%) στοιχείο που ενισχύει την ερμηνεία ότι κυριαρχεί η τάση των νοικοκυριών για «απομόχλευση» (βλ. Φθινοπωρινή Έκθεση ΕΔΣ, Νοέμβριος 2019). Τέλος, η δημόσια κατανάλωση συρρικνώθηκε κατά 0,5%.

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη Α.Ε.Π. τριμήνου (σε εκατ. € και μεταβολή σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (στοιχεία με εποχική και ημερολογιακή διόρθωση, αλυσωτοί δείκτες όγκου, σταθερές τιμές 2010)

Διάγραμμα 2: Βασικές Συνιστώσες του ΑΕΠ γ' τρίμηνο 2019 (σε εκατ. € και μεταβολή σε σχέση με το γ' τρίμηνο του 2018)

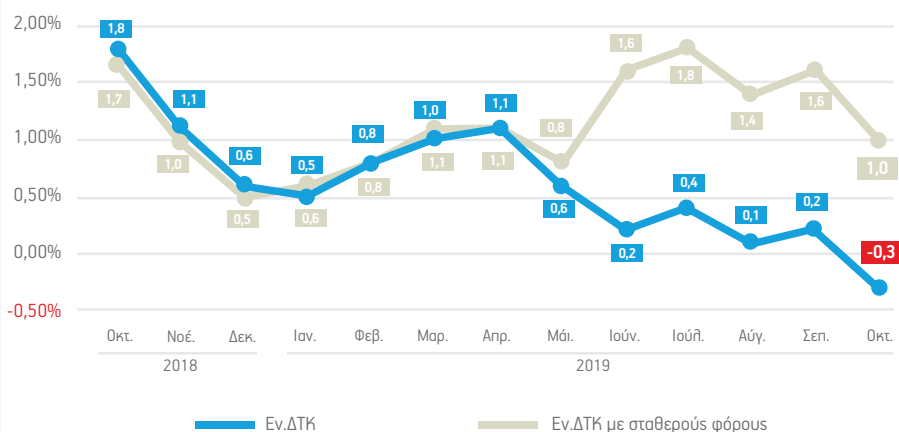
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (στοιχεία με εποχική και ημερολογιακή διόρθωση, αλυσωτοί δείκτες όγκου, σταθερές τιμές 2010)

*Η πράσινη κουκίδα αντιστοιχεί σε θετική -από τη σκοπιά της μεγέθυνσης- εξέλιξη και η πορτοκαλί σε αρνητική.

Πληθωρισμός

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2019, ο πληθωρισμός παρέμεινε σε χαμηλό επίπεδο με σαφείς τάσεις επιβράδυνσης από το Μάιο και μετά, κυρίως λόγω της υπαγωγής συγκεκριμένων κατηγοριών αγαθών και υπηρεσιών (είδη διατροφής, εστίαση και ενέργεια) σε χαμηλότερο συντελεστή ΦΠΑ. Συγκεκριμένα, η ποσοστιαία μεταβολή του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (Εν.ΔΤΚ) έναντι του αντίστοιχου δείκτη του προηγούμενου έτους υποχώρησε από 1,1% τον Απρίλιο του 2019 σε -0,3% τον Οκτώβριο. Αφαιρουμένης της επίδρασης από τη μείωση φόρων η μεταβολή του Εν.ΔΤΚ διαμορφώθηκε σε +1%. Ειδικότερα, κατά τον Οκτώβριο του 2019, ανοδικά κινήθηκαν κυρίως οι κλάδοι των Επικοινωνιών (+2,8%) και της Υγείας (+1,8%). Από την άλλη πλευρά, οι σημαντικότερες μειώσεις παρατηρήθηκαν στους κλάδους των Διαρκών αγαθών/Ειδών νοικοκυριού (-2,6%), της Στέγασης/Ενέργειας (-2,4%) και της Διατροφής/Μη αλκοολούχων ποτών (-1,4%). Σε επίπεδο ευρωζώνης, ο Εν.ΔΤΚ αυξήθηκε κατά 0,7% σε σχέση με τον Οκτώβριο του προηγούμενου έτους.

Διάγραμμα 3: Ποσοστιαία μεταβολή Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή: Οκτώβριος 2018 – Οκτώβριος 2019

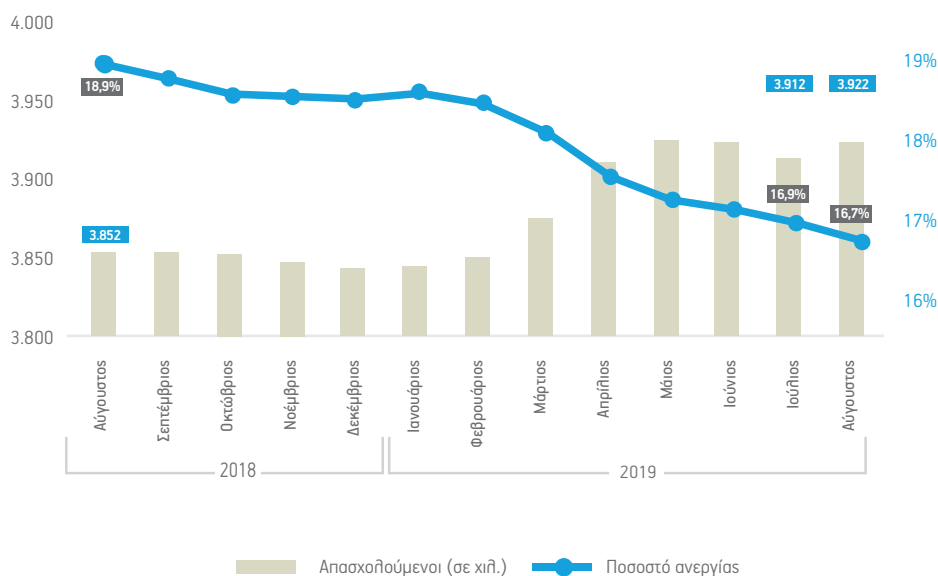

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Απασχόληση

Η βελτίωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας συνεχίστηκε κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2019. Συγκεκριμένα, το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε σε 16,7% έναντι 16,9% του προηγούμενου μήνα και 18,9% του αντίστοιχου μήνα του 2018. Το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο από τον Μάιο του 2011. Ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.922 χιλ. άτομα αυξημένος κατά 69,9 χιλ. (+1,8%) σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2018, ενώ ο αριθμός των ανέργων διαμορφώθηκε σε 788 χιλ. άτομα, περίπου, μειωμένος κατά 110 χιλ. άτομα (-12,3%) σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2018. Ο αριθμός των οικονομικά μη ενεργών ατόμων παρέμεινε σταθερός.

Διάγραμμα 4: Αριθμός απασχολούμενων και ποσοστό ανεργίας (Αυγ. 2018-Αυγ. 2019)

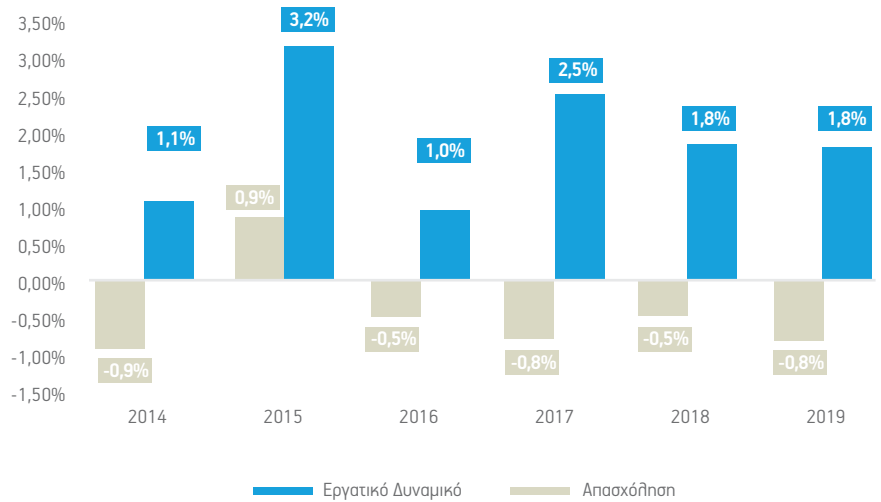
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (μηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Ο ρυθμός μεγέθυνσης της απασχόλησης παρέμεινε σταθερός σε σχέση με πέρυσι στο 1,8%. Ωστόσο, προβληματίζει η συνεχής μείωση του εργατικού δυναμικού, έστω και μικρή, τα τέσσερα τελευταία έτη, η οποία επιδρά μεν στατιστικά στη μείωση του ποσοστού ανεργίας, αποτυπώνει όμως την διατήρηση των αρνητικών προσδοκιών του πληθυσμού ως προς τις προοπτικές απασχόλησης.

Κατά το πρώτο δεκάμηνο του 2019, οι προσλήψεις εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ανήλθαν σε 2.422.059 και οι απολύσεις/οικειοθελείς αποχωρήσεις σε 2.260.190. Επομένως, το ισοζύγιο των ροών μισθωτής απασχόλησης ανήλθε σε +161.869 θέσεις εργασίας, έναντι 168.282 το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι¹. Κατά το δίμηνο Σεπτεμβρίου–Οκτωβρίου 2019 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) το ισοζύγιο ήταν αρνητικό κατά 125.668, έναντι επίσης αρνητικού ισοζυγίου 120.087 θέσεων το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι. Το υψηλότερο θετικό ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων σημειώθηκε στον κλάδο της εκπαίδευσης (+19.275 θέσεις), ενώ τα υψηλότερα αρνητικά αφορούσαν τον κλάδο των καταλυμάτων (-86.884 θέσεις) και των υπηρεσιών εστίασης (-33.068). Τα επαγγέλματα με τα υψηλότερα θετικά ισοζύγια προσλήψεων-αποχωρήσεων αφορούσαν διδακτικό προσωπικό (20.539 θέσεις). Η εξέλιξη αυτή συνδέεται αφενός με τη λήξη της τουριστικής περιόδου, αφετέρου δε με την καθυστερημένη (σε σχέση με πέρυσι) τοποθέτηση αναπληρωτών καθηγητών στα σχολεία.

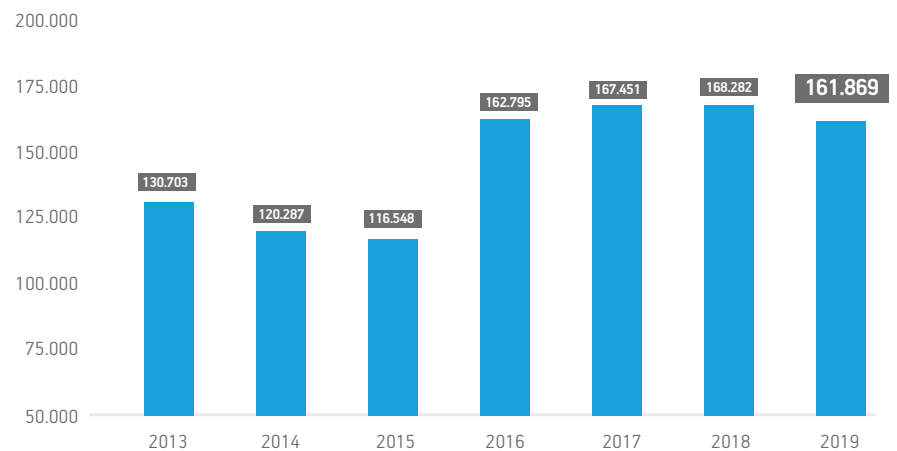
¹ Επισημαίνεται ότι το σύστημα Εργάνη καταγράφει θέσεις εργασίας και όχι μοναδικούς εργαζόμενους. Κατά συνέπεια, η ύπαρξη θετικού ή αρνητικού ισοζυγίου θέσεων εργασίας δεν πρέπει να συγκρίεται με αύξηση ή μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στην οικονομία. Για παράδειγμα ένα άτομο που υπέγραψε σύμβαση σε δύο επιχειρήσεις για εργασία μίας ημέρας την εβδομάδα συνεισφέρει στο ύψος των νέων συμβάσεων με την τιμή 2, ενώ η απόλυση ενός εργαζόμενου πλήρους απασχόλησης συνεισφέρει στο ύψος των αποχωρήσεων με την τιμή 1. Ως αποτέλεσμα η παραπάνω δραστηριότητα εμφανίζεται ως «θετική» στην Εργάνη, ενώ είναι μία αρνητική πραγματική εξέλιξη για την απασχόληση συνολικά. Κατά συνέπεια, υψηλότερα μεγέθη προσλήψεων και απολύσεων αποτυπώνουν την αυξημένη κινητικότητα των εργαζομένων στην αγορά εργασίας και την ευκολία πραγματοποίησης προσλήψεων ή/και απολύσεων και όχι κατά ανάγκη βελτίωση της αγοράς εργασίας.

Διάγραμμα 5: Ρυθμός μεταβολής απασχόλησης και εργατικού δυναμικού (Αυγ. 2014-Αυγ. 2019)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (μηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Διάγραμμα 6: Καθαρός αριθμός νέων θέσεων μισθωτής απασχόλησης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου (στοιχεία δεκαμήνου)

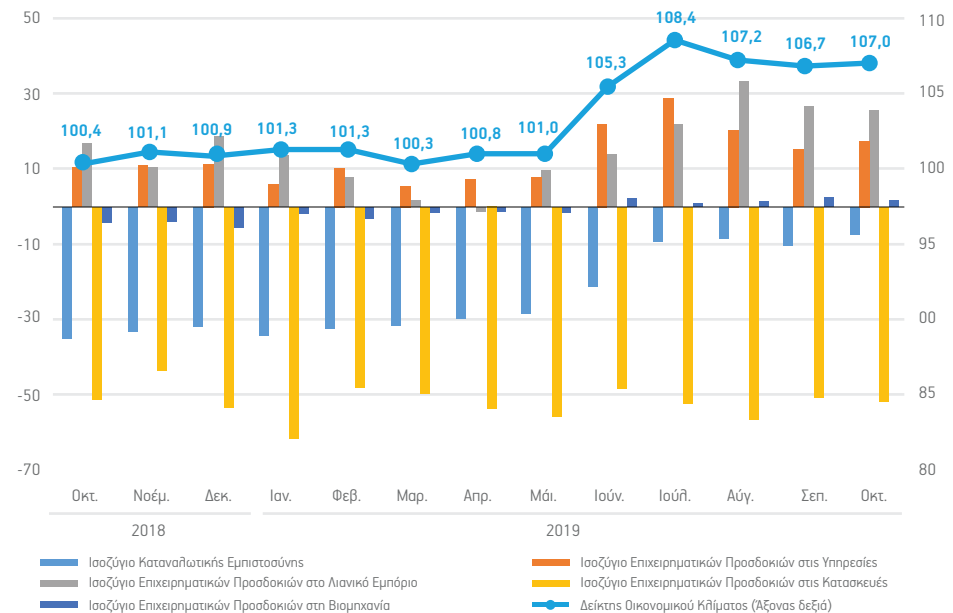
Πηγή: ΕΡΓΑΝΗ

Οικονομική Συγκυρία / Πρόδρομοι δείκτες

Το οικονομικό κλίμα μετά από μια σημαντική βελτίωση κατά την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου του 2019, δείχνει ότι έχει σταθεροποιηθεί κατά το διάστημα Αυγούστου-Οκτωβρίου. Αν και ο δείκτης του οικονομικού κλίματος είναι σχεδόν 7 μονάδες υψηλότερος από τον αντίστοιχο του Οκτωβρίου του προηγούμενου έτους, φαίνεται να έχει σταθεροποιηθεί γύρω στις 107 μονάδες το τελευταίο τρίμηνο. Η τάση αυτή οφείλεται κατά βάση στην εξομάλυνση του ισοζυγίου της καταναλωτικής εμπιστοσύνης (αν και ακόμα βρίσκεται σε αρνητικό επίπεδο) αλλά και στην πορεία του ισοζυγίου των επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες το οποίο εμφανίζει μια μικρή μεταβλητότητα. Παράλληλα, το ισοζύγιο των επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο εμφανίζει μια συνεχή πτώση μετά τον Αύγουστο, ενώ το ισοζύγιο των επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές συνεχίζει να βρίσκεται σε αρνητικό επίπεδο, παραμένοντας μάλιστα στα ίδια επίπεδα με τον Οκτώβριο του 2018. Τέλος, το ισοζύγιο των επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία αν και έχει περάσει σε θετικό έδαφος από τον Μάιο του 2019, βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

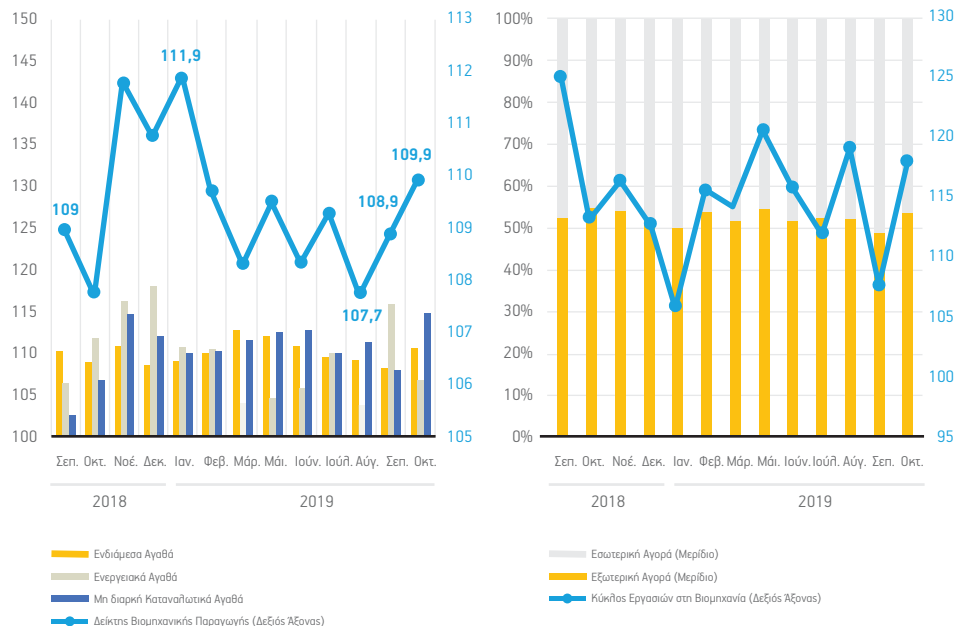
Ο εποχικά και ημερολογιακά προσαρμοσμένος δείκτης βιομηχανικής παραγωγής, παρουσίασε τον περασμένο Σεπτέμβριο άνοδο για δεύτερο μήνα στη σειρά, υπερβαίνοντας το αντίστοιχο περσινό του επίπεδο. Οι δύο από τις τρεις μεγαλύτερες κατηγορίες βιομηχανικών αγαθών, δηλαδή τα ενδιάμεσα και τα μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά, φαίνεται ότι συνέβαλαν στην άνοδο του τελευταίου μήνα, ενώ τα ενεργειακά αγαθά (χωρίς να συμπεριληφθούν η ηλεκτρική ενέργεια και παροχή νερού) μετά την υψηλή άνοδο τους τον μήνα Αύγουστο βρέθηκαν σε πτώση το Σεπτέμβριο. Ο εποχικά και ημερολογιακά προσαρμοσμένος δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, αλληλάζει πρόσημο μεταβολής κάθε μήνα τους τελευταίους τρεις μήνες. Τον Σεπτέμβριο σημειώνει σημαντική πτώση σε σχέση με το Σεπτέμβριο του 2018. Στις διακυμάνσεις του μεριδίου του κύκλου εργασιών στην εξωτερική αγορά, το οποίο αυξήθηκε πάνω από 50% μειώνοντας το αντίστοιχο της εσωτερικής αγοράς.

Διάγραμμα 7: Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών και Οικονομικού Κλίματος (Εποχικά Προσαρμοσμένοι)

Πηγή: EUROSTAT

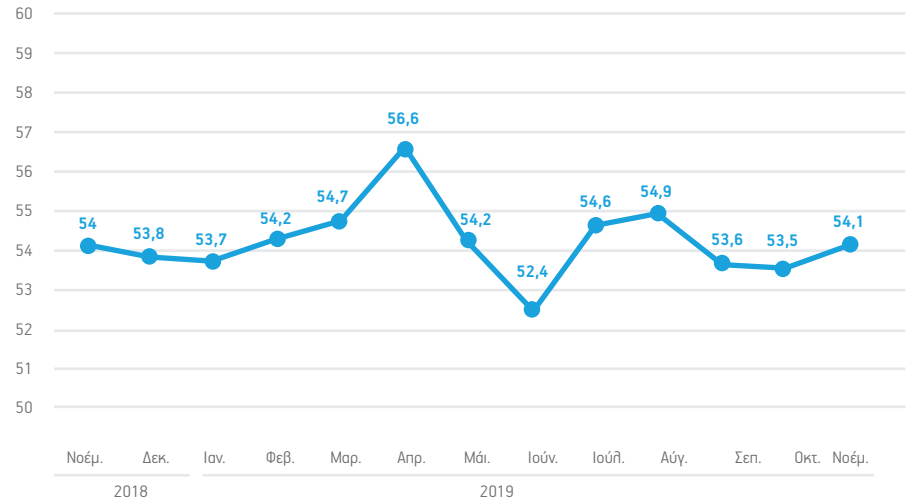
Διάγραμμα 8: Δείκτες Παραγωγής και Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία (Εποχικά Προσαρμοσμένα Στοιχεία)

Πηγή: EUROSTAT (έτος βάσης 2015)

Ο εποχικά προσαρμοσμένος Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών της IHS Markit για τον τομέα μεταποίησης στην Ελλάδα (Purchasing Managers' Index- PMI) –ένας σύνθετος δείκτης που μετρά τις απόψεις των παραγόντων της μεταποιητικής οικονομίας– έκλεισε στις 54,1 μονάδες το Νοέμβριο μια τιμή που είναι υψηλότερη από τον Οκτώβριο (53,5 μονάδες) του 2019 και ελάχιστα υψηλότερη από το Νοέμβριο του 2018. Καθόλη την ετήσια περίοδο που απεικονίζεται στο διάγραμμα, ο δείκτης κινείται σε περιοχή υψηλότερα των 50 μονάδων, γεγονός που αντανακλά πλησιοψηφία των απαντήσεων με μη αρνητικές προβλέψεις.

Διάγραμμα 9: Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών τομέας Μεταποίησης – PMI (εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία)

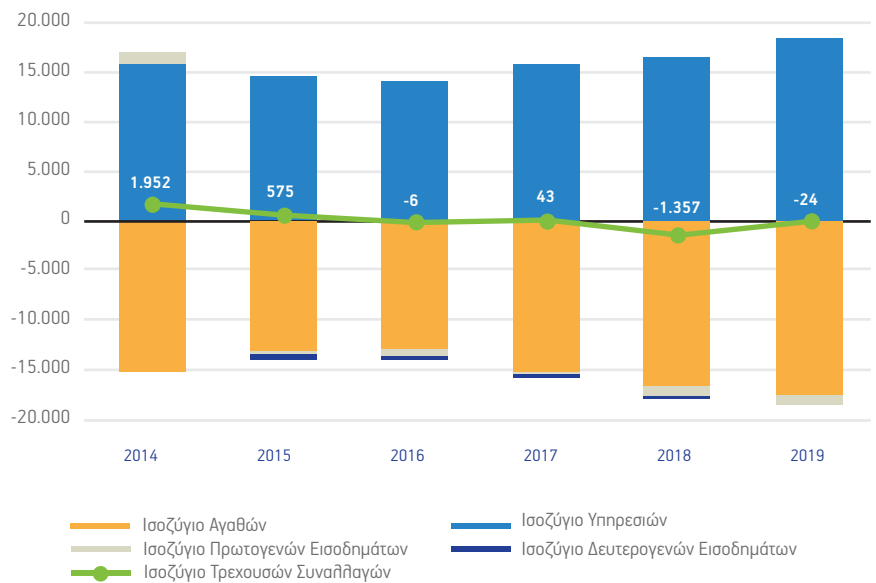

Πηγή: IHS Markit

Ισοζύγιο Πληρωμών

Το εννεάμηνο του 2019, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εμφάνισε οριακό έλλειμμα €24 εκατ., μειωμένο κατά €1.333 εκατ. σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά €1.961 εκατ. (+12%), και δευτερευόντως στη βελτίωση των ισοζυγίων πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων (κατά €112 και €161 εκατ. αντίστοιχα). Αντιθέτως, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών διευρύνθηκε κατά €901 εκατ. (+5,4%).

Διάγραμμα 9: Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (σε εκατ. €)

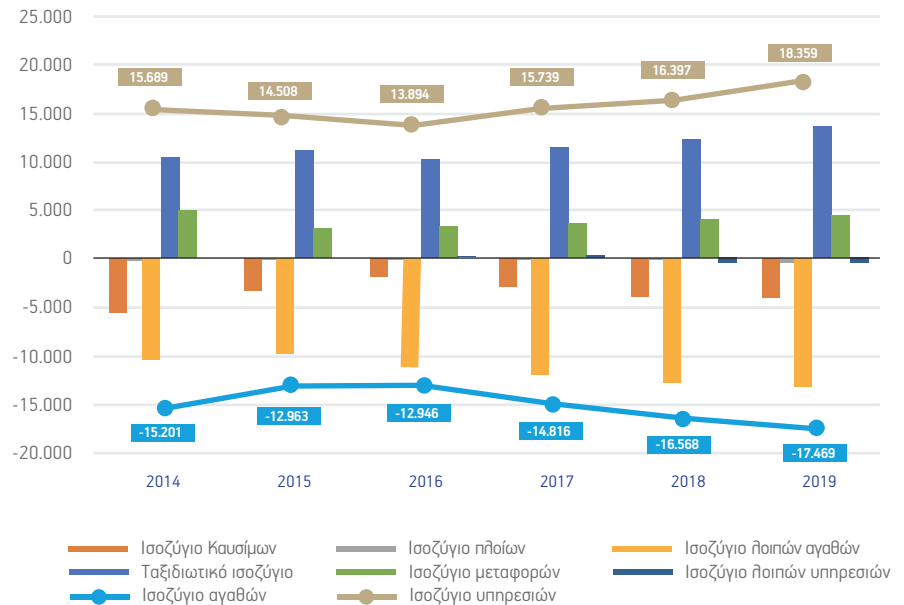
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ειδικότερα, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών διαμορφώθηκε στα €17.469 εκατ. Η διεύρυνση του ελλείμματος αποδίδεται κυρίως στην αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο λοιπών αγαθών κατά €561 εκατ. και δευτερευόντως στην επιδείνωση των ισοζυγίων πλοίων και καυσίμων (κατά €233 και €107 εκατ. αντίστοιχα). Οι εξαγωγές αγαθών διατήρησαν την ανοδική τους δυναμική, καθώς αυξήθηκαν κατά €366 εκατ. (+1,5%) σε σχέση με πέρυσι, ωστόσο η αύξηση των εισαγωγών κατά €1.266 εκατ. (+3,1%) οδήγησε στην επιδείνωση του ισοζυγίου αγαθών.

Όσον αφορά στο ισοζύγιο υπηρεσιών, η αύξηση του πλεονάσματος κατά €1.961 εκατ. οφείλεται ηρωτίστως στην αύξηση του πλεονάσματος του ταξιδιωτικού ισοζυγίου κατά €1.525 εκατ. και δευτερευόντως στη βελτίωση του ισοζυγίου μεταφορών κατά €433 εκατ. Σημειώνεται πως η βελτίωση του ταξιδιωτικού ισοζυγίου οφείλεται τόσο στην αύξηση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 996 χιλ. άτομα (+3,8%), όσο και στην αύξηση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 53 ευρώ (+10%).

Τέλος, οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις ανήλθαν σε €2.611 εκατ., αυξημένες σε σχέση με πέρυσι κατά 34 εκατ. ευρώ (+1,3%).

Διάγραμμα 10: Ισοζύγια αγαθών και υπηρεσιών (σε εκατ. €)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης (ΓΚ)

Πίνακας 1: Εκτέλεση Προϋπολογισμού δεκαμήνου σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ, ταμειακή βάση)

Σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης, κατά το πρώτο δεκάμηνο του τρέχοντος έτους, υπήρξε σημαντική αύξηση του πρωτογενούς αποτελέσματος σε ταμειακή βάση κατά 773 εκατ. ευρώ, που αποδίδεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων, του συνόλου των επιμέρους κατηγοριών. Ωστόσο, ποσό άνω των 2 δισ. ευρώ των εσόδων οφείλεται σε εισπραξίες, οι οποίες δεν λαμβάνονται υπόψη στο υπολογισμό του αποτελέσματος σε «όρους ενισχυμένης εποπτείας» (μεταφορά εσόδων από ANFA και SMP και έσοδα αποκρατικοποιήσεων). Το στοιχείο δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ κατά το τρέχον έτος, ενώ είναι πολύ πιθανή η υπέρβασή του.

Σύμφωνα με το Σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2020, το πρωτογενές αποτέλεσμα σε όρους ενισχυμένης εποπτείας εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί το 2020 σε 3,58% του ΑΕΠ, στενά συναρτώμενο με τις μακροοικονομικές επιδόσεις. Συνεπώς, είναι πολύ σημαντική η πραγματοποίηση των μακροοικονομικών στόχων που έχουν προβλεφθεί, διότι έστω και μικρές αποκλίσεις μπορούν να θέσουν εν αμφιβόλω το δημοσιονομικό στόχο του 3,5% του ΑΕΠ (βλ. Γραφική Απεικόνιση στο παράρτημα).

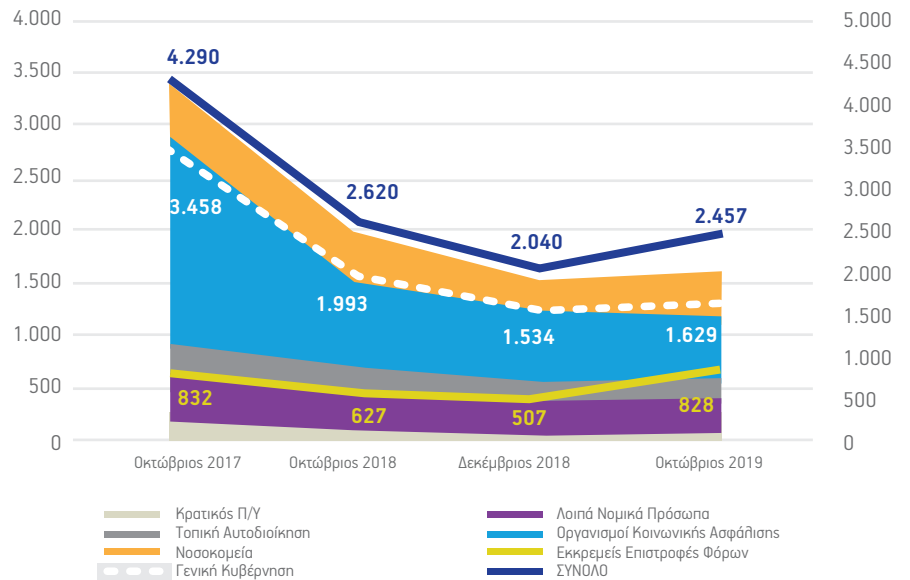
	Ιαν.-Οκτ.		Δ 2019-2018	
	2018	2019	εκατ.€	%
A. Έσοδα	64.200	67.702	3.502	5,5%
Φόροι	39.577	40.108	531	1,3%
Ασφαλιστικές Εισφορές	17.741	18.516	775	4,4%
Μεταβιβάσεις	3.440	4.609	1.169	34,0%
Πωλήσεις μη χρημ/κών παγίων	2.564	3.516	952	37,1%
Λοιπά Έσοδα	879	953	74	8,4%
B. Δαπάνες	59.368	61.183	1.815	3,1%
Αμοιβές προσωπικού	13.964	14.404	440	3,2%
Κοινωνικές παροχές	31.796	32.408	612	1,9%
Μεταβιβάσεις	3.009	3.544	535	17,8%
Αγορά αγαθών και υπηρεσιών	5.085	5.096	11	0,2%
Επιδοτήσεις	1.253	1.439	186	14,8%
Τόκοι καταβληθέντες	4.252	4.287	35	0,8%
Λοιπές δαπάνες	8	5	-3	-37,5%
Γ. Καθαρή απόκτηση μη χρημ/κών περιουσιακών στοιχείων	2.357	0,47%	949	40,3%
Ισοζύγιο (πλεόνασμα) (A-B-Γ)	2.475	5.630	738	29,8%
Πρωτογενές πλεόνασμα	6.728	3,05%	773	19,9%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων ΓΚ (Οκτώβριος 2019)

Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις Δημοσίου

Τον Οκτώβριο του 2019 οι συνολικές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών επιστροφών φόρων) ανήλθαν σε 2.457 εκατ. ευρώ έναντι 2.620 εκατ. ευρώ το περυσινό δεκάμηνο. Συγκεκριμένα, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές της Γενικής Κυβέρνησης συνέχισαν να ακολουθούν πτωτική πορεία, αν και με μειούμενο ρυθμό σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Αντίθετα οι εκκρεμίες επιστροφές φόρων αυξήθηκαν κατά 32% και έφθασαν τα 828 εκατ. ευρώ. Όλοι οι υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης μείωσαν τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους, εκ των οποίων οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) και η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνέβαλαν περισσότερο στην αποκλιμάκωση του συνόλου τους, ενώ τα Νοσοκομεία λιγότερο. Περίπου το 70% των εκκρεμών επιστροφών φόρων αφορά στην κατηγορία των άμεσων φόρων, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 32%, ενώ οι εκκρεμίες επιστροφές έμμεσων φόρων αυξήθηκαν κατά 79% έναντι του πρώτου δεκαμήνου του έτους 2018. Η αύξηση του αποθέματος του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών σε σχέση με το Δεκέμβριο 2018, η οποία παρατηρείται προς το παρόν, θα επιβαρύνει το δημοσιονομικό αποτέλεσμα σε εθνικολογιστική βάση (ESA).

Διάγραμμα 12: Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις Ελληνικού Δημοσίου. Σύνολο και ανά κατηγορία (σε εκατ. €)

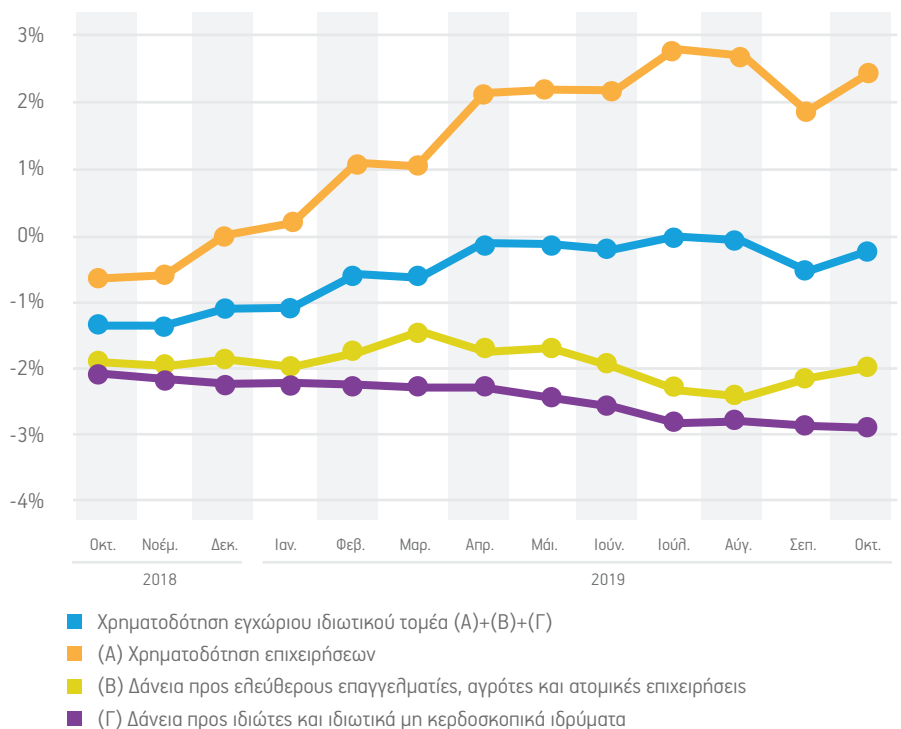

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων ΓΚ (Οκτώβριος 2018 & 2019)

Χρηματοδοτήσεις

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της συνολικής χρηματοδότησης από τα πιστωτικά ιδρύματα προς τον ιδιωτικό τομέα τον Οκτώβριο του 2019 διαμορφώθηκε στο -0,2%, ελαφρώς καλύτερα από το προηγούμενο μήνα (-0,5%). Κατά τη διάρκεια Οκτωβρίου-Μαΐου σημείωσε σταθερή βελτίωση παραμένοντας ωστόσο, σε αρνητικό επίπεδο. Η αρνητική εικόνα οφείλεται αποκλειστικά στο ρυθμό μεταβολής των χρηματοδοτήσεων προς ιδιώτες (νοικοκυριά) και ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίες κινούνται σταθερά με αρνητικό πρόσημο, το τελευταίο έτος. Αντίθετα, ενθαρρυντικές είναι οι ενδείξεις για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι ο ρυθμός μεταβολής κινείται σταθερά θετικά από τον Ιανουάριο και εντεύθεν.

Διάγραμμα 12: Χρηματοδότηση εγχώριου ιδιωτικού τομέα από τα εγχώρια ΝΧΙ: 12ηνος ρυθμός μεταβολής (Οκτώβριος 2018- Οκτώβριος 2019)

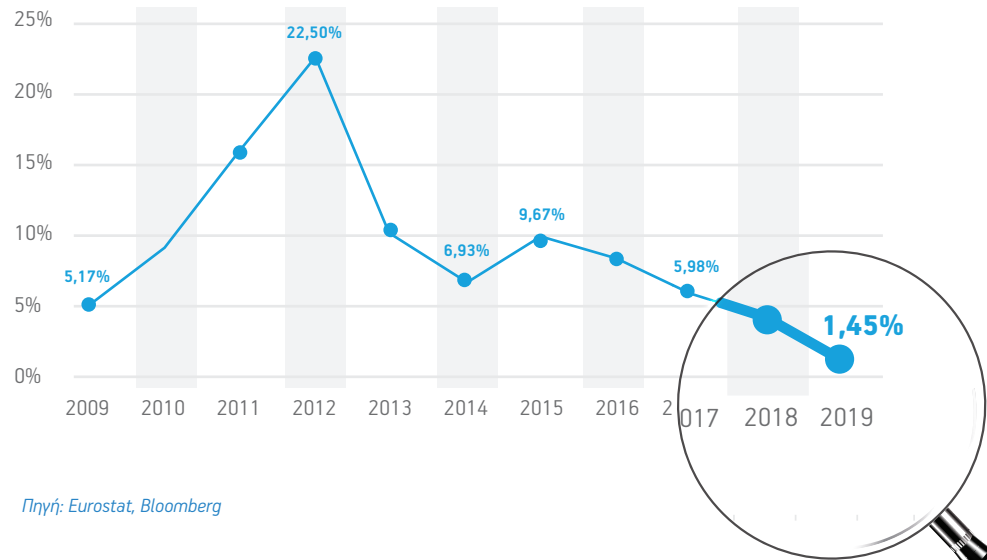
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Σημ. Οι ρυθμοί μεταβολής υπολογίζονται αφού ληφθούν υπόψη οι αναστασιομήσεις δανείων, οι διαγραφές δανείων και οι διακυμάνσεις συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Αποδόσεις Ομολόγων

Η απόδοση του 10ετούς ομολόγου του ελληνικού δημοσίου το 2019 υποχώρησε στο 1,45%, δηλαδή στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας. Η αύξηση των αποδόσεων ξεκίνησε το 2009 λόγω της δημοσιονομικής κρίσης της χώρας και της συνακόλουθης προσφυγής στα προγράμματα προσαρμογής με δανειακή στήριξη. Κορυφώθηκε το 2012 όταν και πραγματοποιήθηκε η «ανταρλιαγή» («κούρεμα») του μεγάλου μέρους των ομολόγων που διακρατούσε ο ιδιωτικός τομέας (PSI). Μετά το 2012 οι αποδόσεις των ελληνικών τίτλων στις διεθνείς αγορές αποκλιμακώθηκαν. Εξαίρεση αποτέλεσαν οι εξελίξεις του 2015, λόγω των παρατεταμένων διαπραγματεύσεων αναφορικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής. Βασικούς λόγους της πρόσφατης κατακόρυφης μείωσης των αποδόσεων συνιστούν η συνέχιση της υλοποίησης των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του δημοσίου χρέους, οι θετικές προσδοκίες για την εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, καθώς και η παρατηρούμενη υπερβάλλουσα διεθνής ρευστότητα.

Διάγραμμα 14: Απόδοση 10ετούς ελληνικού ομολόγου Δημοσίου

Πηγή: Eurostat, Bloomberg

Δημοσιονομικές εκτιμήσεις & προβλέψεις 2019-2020

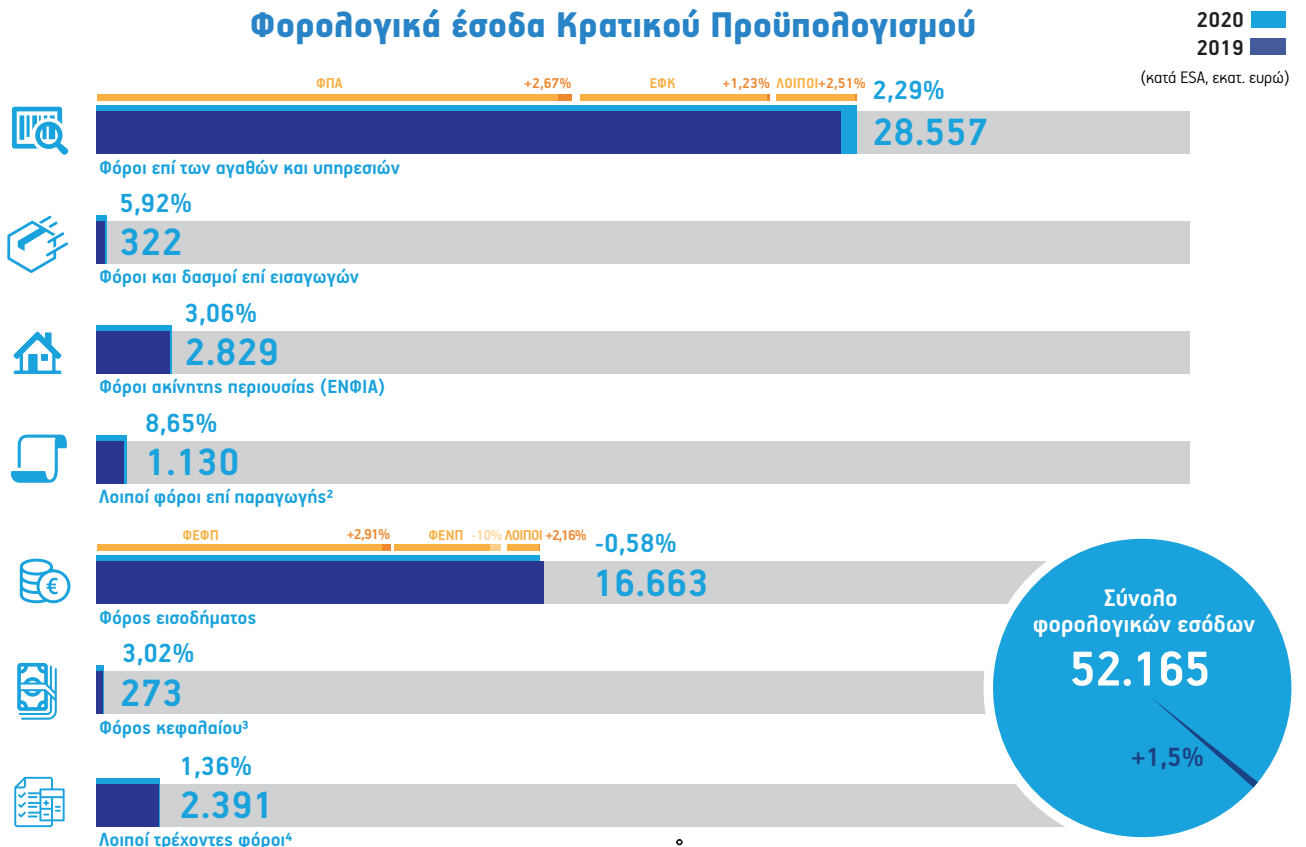
Βασικά στοιχεία προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (κατά ESA, εκατ. ευρώ και % του ΑΕΠ)

2019: Εκτίμηση
2020: Πρόβλεψη

Πηγή: Σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

Φορολογικά έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού

2019: Εκτίμηση
2020: Πρόβλεψη
Όπου %: μεταβολή σε σχέση με το 2019

² Τέλος επιτηδεύματος, συμμετοχή Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδας
³ Φόροι και τέλη κληρονομιών, δωρεών, γονικών και λοιπών παροχών
⁴ Τέλη κυκλοφορίας και διάφορα μη ταξινομημένα φορολογικά έσοδα

Πηγή: Σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης

2019: Εκτίμηση 2020: Πρόβλεψη

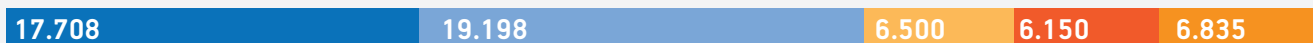
2020

Σύνολο: 57.163

2019

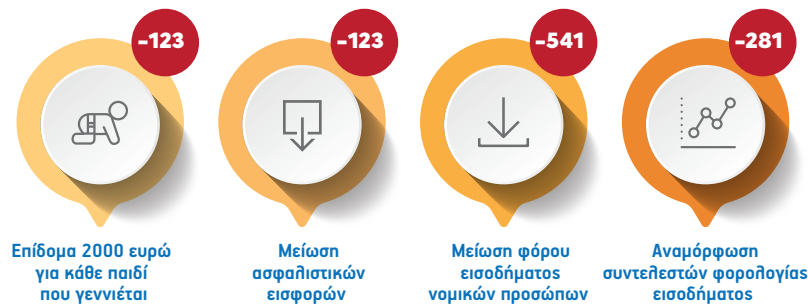
Σύνολο: 56.391

Πηγή: Σχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

Σημαντικότερες δημοσιονομικές παρεμβάσεις 2020⁷

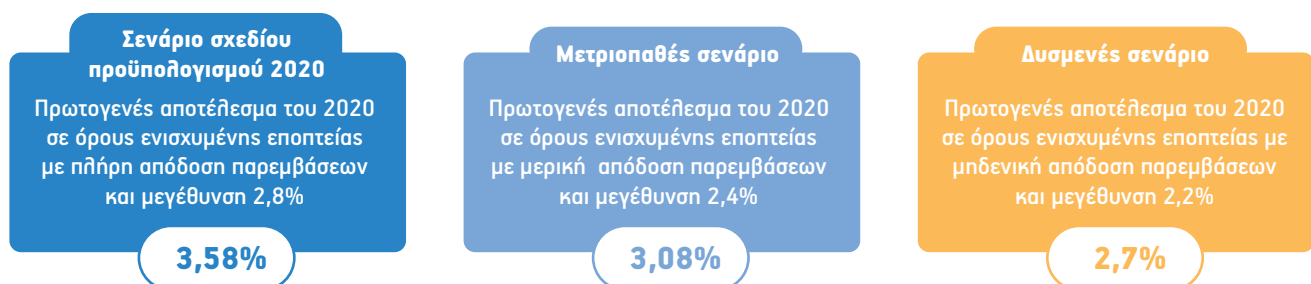
Παρεμβάσεις με αρνητική δημοσιονομική επίπτωση

Παρεμβάσεις με θετική δημοσιονομική επίπτωση

Δημοσιονομικές προβλέψεις 2020⁸

⁵ Δαπάνες από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μετά την αφαίρεση των ασφαλιστικών εισφορών

⁶ Περιλαμβάνει λοιπές καταναλωτικές δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης

⁷ Πηγή : Σχέδιο Προϋπολογισμού 2020. Στο παρόν παρουσιάζονται μόνο οι σημαντικότερες δημοσιονομικές παρεμβάσεις. Το σύνολο των δημοσιονομικών παρεμβάσεων για το 2020 αριθμεί δεκαοκτώ μέτρα.

⁸ Υπολογισμοί ΕΔΣ.